

ΣΚΑΛΑΘΥΡΜΑΤΑ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΥΤΗΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΩ ἐνίοτε περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τῆς ἀστείας μύτης ἐνὸς δυστυχημένου φίλου μου, σοβαροῦ καθ' ὅλα τὰ ἄλλα — σᾶς τὸ ὀρκίζομαι. Τί ὠφελεῖ ὁμῶς; Ποία, πρὸς θεοῦ, σοβαρότης ἢμπορεῖ νὰ σταθῇ ἡσυχος, καὶ τί ῥόλον σοβαρὸν νὰ παίζῃ κανεὶς εἰς τὸν κόσμον μὲ μίαν μύτην, μὲ τὴν ὁποίαν ἢμπορεῖ νὰ παίξῃ ὁ κόσμος ὅλος;

Ὁ ταλαίπωρος φίλος μου εἶνε θῦμα μιᾶς στραβοκονδυλιᾶς τοῦ Πλάστου. Ἀλλὰ ἤθελα νὰ ἤξευρα τί ἐχρειάζετο τάχα μία μύτη σόλοικος καὶ κακοβαλμένη εἰς ἓνα κανονικὸν πρόσωπον. Εἶνε ἀπλῇ ἀπροσεξία; Εἶνε ἀστεϊσμός; Εἶνε κακεντρέχεια; Ποίος ξεύρει!

Ἐπὶ τέλους μία μύτη στραπατσαρισμένη, ὀρθογώνιος, σιμὴ ἢ ῥαμφοειδής, ἔξω τῆς κανονικῆς τροχιάς, πιθανὸν νὰ στέκῃ ἀξίολογα εἰς ἓν δῦσμορφον σύνολον. Διότι ἔχει καὶ ἡ ἀσχημία τὰς ἀναλογίας τῆς καὶ τὴν αἰσθητικὴν τῆς. Ταποθετήσατε λ. χ. τὴν μύτην τῆς Ἀφροδίτης εἰς τὸ πρόσωπον μιᾶς κομψῆς Ἀραπίνας, καὶ θὰ ἔχετε ἓνα ἔκτρωμα! Ἀλλὰ μία μύτη σκολιὰ εἰς μορφὴν σύμμετρον καταντᾷ κακούργημα ἐκ προμελέτης.

Τί νομίζετε ὅτι ἐχρειάζετο εἰς τὸν ἀτυχῇ φίλον μου, διὰ νὰ ἦνε ἔξυπνος, συμπαθητικὸς, εὐχάριστος, ἀξιοπρεπής, ἡσυχος τοῦλάχιστον; Τίποτε σχεδόν: μία γραμμὴ ἀπλουστερά! Ἀλλ' ἡ ἀνεξιχνίαστος σοφία τοῦ Δημιουργοῦ, ἐνῶ τοῦ ἐχάρισε τόσα ἄλλα δῶρα ἄδωρα, τοῦ ἡρνήθη τὴν μικρὰν αὐτὴν χάριν. Καὶ ἰδοὺ ἓν πλάσμα του ἀνεύθυνον — θῦμα ἐν τούτοις μιᾶς στραβῆς γραμμῆς, μιᾶς μύτης κεκλασμένης!

Ἡ αἰσθητικὴ πολὺ σωστὰ ἰσχυρίζεται ὅτι μία μικρὴ γραμμὴ ξεχωρίζει κάποτε τὸ σοβαρὸν ἀπὸ τὸ γελοῖον. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην τὴν βλέπω ἐνσαρκωμένην — κυριολεκτικῶς φεῦ! — εἰς τὴν μύτην, διὰ τὴν ὁποίαν σᾶς ἀπασχολῶ.

Ποίος εἶπεν ὅτι ἂν ἡ μύτη τῆς Κλεοπάτρας ἦτο ὀλίγον διαφορετικὴ, θὰ ἦτο καὶ ἡ τύχη τοῦ κόσμου διάφορη; Ὁ ἐμβροθεὶς αὐτὸς μυτολόγος δὲν ἔχει, θαρρῶ, ἄδικον. Ὁ Ἀντώνιος,

βέβαια δὲν θὰ ἦτο τόσον μύωψ ἢ τόσον ἡλίθιος, ὥστε νὰ καταθέσῃ τὰ φιλόδοξα σχέδιά του εἰς τὴν ποδιὰν μιᾶς καμπουρομύτας.

Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ τρέχωμεν μακρυνά, ἀφοῦ ἔχομεν πρόσφατα τὰ πρὸ τῆς ῥινός μας; Τάχα ὁ κακόμοιρος ὁ Ἀποστόλης, ὁ διάσημος μυταρᾶς τῶν Ἀθηναϊκῶν Χαντείων — Θεὸς σ' ἡγορεῖσ' τον — θὰ ἐτραβοῦσε τῶν παθῶν του τὸν τάραχον, ἐὰν ἡ μύτη του εὗρισκετο ἐν τάξει; Κάθε ἄλλο! Θὰ ἐκυκλοφόρει καὶ αὐτὸς ἐλευθέρως ὅπως τόσοι ἄλλοι ὅμοιοί του ἀξιότιμοι ἢ — μᾶλλον — **ἀξιόμυτοι**. Καὶ θὰ ἔτρωγε περισσότερον ψωμί καὶ ὀλιγώτερες μυτιές εἰς τὸν τρισάθλιον αὐτὸν κόσμον.

Ὁ ἀτυχὴς φίλος μου, περὶ τοῦ ὁποίου σὰς ὁμιλῶ, δὲν τρώγει βέβαια τῆς κλασικῆς μυτιῆς τοῦ Ἀποστόλη. Ἰσταται πολὺ ὑψηλότερα καὶ αὐτὸς καὶ ἡ μύτη του. Ἄλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται περισσότερον ἀξιολύπητος. Μία μύτη εὐτράτελος διαθέτει τόσῳ μᾶλλον φαιδρῶς ὅσον αὐστηρότερος φαίνεται ὁ ἰδιοκτήτης της. Ἡ ἀντίθεσις εἶνε κωμικωτέρα.

Ὅταν περιπατῇ εἰς τὸν δρόμον, ὅλα τὰ βλέμματα στρέφονται ἀδιάκριτα ἐπὶ τῆς περιέργου μύτης. Ἡ εἴσοδός του εἰς τὸ καφενεῖον ἀποτελεῖ γεγονός. Ὅλοι γυρίζουν καὶ τὴν περιεργάζονται. Εἰς τὰς συναναστροφάς τὸ ἴδιον. Μόλις ἐμφανισθῇ, μία αὐτόματος ἱλαρότης διαχύνεται εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀφήνω ὅτι διαπράττονται καὶ τὰ φρικτότερα καλαμπούρια εἰς βάρος της.

Τί ὠφελεῖ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἔχῃ μόρφωσιν, ιδέας, αἰσθήματα, ἀξίαν, ἀφοῦ δὲν ἔχει καὶ μύτην παρουσιάσιμον; Ἄς ὁμιλῇ ἐξυπνα, ἄς λέγῃ ὠραῖα πράγματα. Κανεῖς δὲν προσέχει. Κανεῖς δὲν παρακολουθεῖ τὸν μῖτον τῆς ὁμιλίας του· ὅλοι προσέχουν καὶ παρακολουθοῦν τὸν μύτον του. Ἄλλοι γύρω του πιθανὸν νὰ φλυαροῦν καὶ νὰ πληγώνουν τὴν ἀτμοσφαῖραν με ἀνοησίας. Ἀδιάφορον. Αὐτοὶ ἔχουν κανονικὰς γραμμὰς εἰς τὸ πρόσωπον, ὠραῖον στόμα, ὠραῖαν μύτην! Ὁ Θεορσίτης ὑπῆρξε βέβαια ὁ πρῶ-

τος σημαιοφόρος τῆς ἐλευθέρως σκέψεως καὶ τοῦ λόγου. Ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν κατὰ τῆς βίας τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἄλλ' ἦτο δύσμορφος καὶ στραβομύτης καὶ ἔφαγε κατραπακιὰς ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα. Ἐχῶ τὴν ιδέαν ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν θὰ ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς λαούς του, ἂν δὲν ἦτο ὠπλισμένος καὶ με τὸ θεῖον κάλλος του. Ὁ Μωάμεθ, λέγουν, ἦτο ἐκπάγλου ὠραιότητος. Ἄλλως, δὲν θὰ ἔσυρε ὀπισθὲν του ἑκατομμύρια πιστῶν. Ἄν ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς εἶχε στραβὴν φέρον εἰπεῖν μύτην, ὑποθέτω ὅτι, ἀντὶ νὰ ἀποθεωθῇ εἰς τὸν Παρθενῶνα, θὰ τὸν ἐξεθέωναν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν κοροϊδίαν. Ἄλλ' εἶχε μορ-

φῆν Ἀπόλλωνος καὶ ἐξετρέλανε ὅλας τὰς ἑταίρας τοῦ δαιμονίου ποτολιέθρου!

Τί τὰ θέλετε! Μὲ στραβὸ κεφάλι ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ περάσῃ διὰ καὶ τι εἰς τὸν στραβὸν καὶ ἀνάποδον αὐτόν κόσμον. Ἀλλὰ μὲ στραβὴν μύτην, ἀδύνατον!

* *

“Ὅσω περιεργάζομαι καὶ ψυχολογῶ τὴν μύτην τοῦ φίλου μου, τόσω σκέπτομαι ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἀνοησία, μεταξὺ τόσων καὶ τόσων ἄλλων συμβατικῶν βασανιστηρίων, ἐπενόησε καὶ τὴν τυραννίαν τοῦ κάλλους! Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ Φειδίας, ὁ Πραξιτέλης, ὁ Ζεῦξις, ὁ Πολύκλειτος, ὁ Ἀπελλῆς ὑπῆρξαν οἱ σκληρότεροι τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος! Μάλιστα!

Διότι, τί εἶναι τέλος πάντων κατὰ βάθος αὕτη ἡ δῆθεν σωματικὴ καλλονή; Ἕνας τοιοῦτος ἡ τοιοῦτος συνδυασμὸς γραμμῶν καὶ χρωμάτων. Δηλαδή μία πλάνη ἀμοιβαία, μία πρόληψις, ἐν εἶδος ὑποβολῆς. Ἐν εἶδος ἀνοήτου συμβολαίου κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπῆτησαν οἱ ὀλίγοι καὶ ὑπεχρέωσαν νὰ παραδεχθῶν οἱ πολλοί, ὅτι ἡ μύτη, λόγου χάριν, διὰ νὰ ἦνε τάχα συμμετρικὴ καὶ ὠραία, πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ κεῖται ἐν εὐθυγραμμίᾳ μὲ τὸ μέτωπον. Πᾶσα λοξοδρομία ἀνω ἢ κάτω πρέπει νὰ ἦνε ἀσχημία! Εἶνε λοιπὸν ἀπλοῦν ζήτημα γραμμῆς. Ἄρα ζήτημα γεωγραφικοῦ πλάτους, ἀφοῦ ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, εἰς τὰ μάτια τῶν ὁποίων ἡ Ἀφροδίτῃ τῆς Μήλου δὲν θά ἦτο ᾗ ἐν ἐξάμβλωμα, ἐν τέρας ἀσχημίας.

Τί νὰ σᾶς πῶ! Ἡ περὶ κάλλους καὶ ἀσχημίας θεωρία φοβοῦμαι ὅτι εἶνε πλάνη καὶ ψεῦδος. Εἰς τὴν φύσιν ὑπάρχει τάχα ἀσχημία; Ὅλα τὰ ἔργα της δὲν εἶνε ὠραία; Ὅ,τι ὑπάρχει καὶ λέγεται ἀσχημον, μήπως ὑπάρχει κατὰ συνθήκην καὶ ὑποκειμενικῶς; Ποῖος μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι ἡ πανσοφία τοῦ Δημοουργοῦ κατεσκεύασε τὴν μύτην τοῦ δυστυχισμένου φίλου μου διὰ τὴν ὄρασιν τῶν ἄλλων καὶ ὄχι διὰ τὴν ἰδικήν του ὁσφρησιν; Καὶ ὅταν ἡ μύτη αὕτη ἐξυπηρετεῖ κάλλιστα τὸν φυσιολογικόν της προορισμόν, διατί τάχα παύει νὰ ἦνε καλὴ καὶ ἐν τάξει, ἐπεὶδὴ ἔτυχε νὰ ἦνε δύο-τρεῖς πόντους λοξοδρομημένη ἀπὸ τὴν συνθηματικὴν γραμμὴν τοῦ ὠραίου; Καὶ διατί τάχα νὰ θεωρῇται καλλιτέρα καὶ σκοπιμωτέρα μία μύτη κομπῇ μὲν καὶ λεπτοφυῆς, ἀλλ’ ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἡμπορεῖ καὶ νὰ συναχῶνεται συχνότερα;

Δὲν λέγω αὐτὰ διὰ νὰ παρηγορήσω τὸν ταλαίπωρον φίλον μου. Αὐτὸς ἐπέισθη ἤδη καὶ πείθεται ὁλονὲν ὅτι, εἰς τὸν παρὰ-

ξενον αὐτὸν κόσμον, διὰ νὰ ἦνε κανεῖς ἥσυχος καὶ εὐτυχής, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχη καλὴν τύχην μόνον. Πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἔχη καὶ καλὴν μύτην!

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ

“ΚΥΛΩΝΕΙΟΝ ΑΓΟΣ,”

ΚΥΛΩΝΕΙΟΝ οὕτω τὸ ἐξῆς ἀνοσιούργημα. Κύλων, ὁ τύραννος τῶν Μεγάρων, ἐκ τῶν ἐπισήμων Ἀθηναίων, ἐποφθαλμιῶν νὰ γίνῃ Τύραννος τῶν Ἀθηναίων, κατέλαβε μετὰ τῶν ὁπαδῶν του τὴν Ἀκρόπολιν κατὰ τὸ α' ἔτος τῆς 42^{ας} Ὀλυμπιάδος. Πολιορκηθεὶς ὁμως στενωῶς, αὐτὸς μὲν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, οἱ δὲ λοιποὶ προσέφυγον εἰς τὸν ναὸν ἱκέται παρὰ τὸν βωμὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. Οἱ πολιορκηταί, ἐν οἷς καὶ ὁ ἄρχων Μεγακλῆς, διὰ νὰ τοὺς ἐξεγείρουν ἐκ τῆς προστασίας τῆς Θεᾶς, ὑπεσχέθησαν ὅτι δὲν θὰ τοὺς κακοποιήσουν, ἐὰν κατέλθουν εἰς τὴν πόλιν πρὸς δίκην, ἀντὶ νὰ ἀποθάνουν ἐκ τῆς πείνης. Οὗτοι δέ, πεισθέντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ δέσαντες εἰς τὸ ἄγαλμα* κλωστήν καὶ κρατοῦντες αὐτήν, διὰ νὰ ἦνε οὕτως ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῆς Θεᾶς, κατήρχοντο ἀνύποπτοι. Αἴφνης ἡ κλωστή κόπτεται αὐτομάτως, καὶ ὁ Μεγακλῆς, ἀποδώσας τοῦτο σκοπίμως εἰς τὸ ὅτι ἀρνεῖται δῆθεν ἡ Θεὰ τὴν ἱκεσίαν των, ὥρμησε, μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, τοὺς συνέλαβον, καὶ ἄλλους μὲν κατελιθοβόλησαν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, ἄλλους δέ, καταφυγόντας εἰς τοὺς βωμούς, κατέσφαξαν, ἐσώθησαν δὲ μόνον ὅσοι ἱκέτευσαν τὰς γυναῖκας τῶν ἀρχόντων.

Τὴν ἀνόσιον ταύτην πράξιν, ἣτις ἔκτοτε ὀνομάζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ «*Κυλώνειον ἄγος*», ἀπεδοκίμασαν μετὰ φρίκης οἱ Ἀθηναῖοι, ἐμίσουν δὲ καὶ ἀπεστρέφοντο τοὺς φονεῖς, οὓς ἀπεκάλουν *ἐναγεῖς* (ἀνοσίους), ἕως οὗ βραδύτερον, ἐπὶ Σόλωνος, καὶ πρὸς κατευνασμὸν τῆς ἐξεγερμένης κοινῆς γνώμης, ὑπεβλήθησαν εἰς δίκην ἐνώπιον τριακοσίων κριτῶν, ἐκλεγέντων μεταξὺ τῶν ἀρίστων. Καὶ ἐκ τῶν φονέων οἱ μὲν ζῶντες κατεδικάσθησαν εἰς ἐξορίαν, ὅσοι δὲν εἶχον θανατωθῆ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῶν δὲ ἀποθανόντων ἀνωρύχθησαν ἐκ τῶν τάφων τὰ ὅσα καὶ ἀπερρίφθησαν ἔξω τῶν ὁρίων, ὅπως οὕτω ἐξαγνισθῇ τὸ ἀνοσιούργημα καὶ ἐξιλεωθῇ ἡ Θεὰ.

* ΣΗΜ.— Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, τὸ ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἦτο τὸ ξύλινον, τὸ ὀνομαζόμενον *Δίπτερις* (οὐρανοκαταΐδατον). Τὸ χρυσελεφάντινον τοῦ Φειδίου ἐστήθη μεταγενέστερον.